

DEMO projekts:

**Jauno kraupja izturīgo ābeļu šķirņu pārbaude
dažādos Latvijas reģionos (LAD 240118/P6)**

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Jaunas slimībizturīgas ābeļu šķirnes Latvijas dārziem

Laila Ikase

Dārzkopības institūts

Šķirņu ‘Dace’ , ‘Gita’ , ‘Edite’, ‘Roberts’ vērtējums Latvijas saimniecībās

- **‘Dace’** - visās saimniecībās vērtēta pozitīvi – stabila ražošana, augsta kvalitāte; iepsējama miltrasa. Vairākās vietās plānota stādījumu paplašināšana (arī Igaunijā, Polli).
- **‘Gita’** - labu ražu devusi Zemgalē, bet Vidzemē ražojusi sliktāk par ‘Daci’. Augļu kvalitāte vērtēta kā laba; nokavējot vākšanu, birst.
- **‘Edite’ un ‘Roberts’** Vidzemē nav bijušas pietiekami ziemcietīgas.

'MONTA'

- Dārzkopības institūts/R.Dumbravs
- Pieteikums 2012.g., tiks reģistrēta 2018.g.
- **Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)**
- **Vēla ziemas, teicami glabājas**
- **Augļu mīkstums stingrs, sulīgs un kraukšķīgs**
- **Spēcīga auguma, vainags var atkailināties – jāizstrādā veidošanas paņēmieni**
- **Siltākām dārzu vietām – vidēja ziemcietība, prasa garu augšanas sezonu**
- **Ražas normēšana – obligāta!**
- Ar vienādiem stādīšanas attālumiem uz B9 raža/koka lielāka nekā 'Spartan' (Dobelē)
- Ražo vidēji periodiski
- Vāc X 1.pusē «uz vārdadienu», lietojami pēc Jaunā gada
- Izturīga pret puvēm, korķplankumainību, miltrasu
- **Pārbaudei saimniecībās iestādīti >2000 koki**

'FELICITA' (DI-2-90-119)

- Dārzkopības institūts / R.Dumbravs
- Pieteikta registrācijai 2016.g.
- **Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)**
- **Augstražīga (>20 kg/k.), ražo samērā regulāri**
- **Augļi izskatīgi, izlīdzināti, gludi**
- **Augsts degustācijas vērtējums, noturīga garša glabājot (daudz gan cukura, gan skābes)**
- **Uz B9 zaru pamatnes var atkailināties**
- **Vēlu vākti augļi glabājot cieš no rūgtās puves**
- Ziemcietība Dobelē un Pūrē laba
- Agri ziemas, glabājas līdz II, III
- Kokskolā labi zarojas, vēlāk vainags nav biezs
- **Jānosaka labākais vākšanas laiks**

'INTA' (Nr.30-97-14)

- Selekcionēta: Dārzkopības institūts
- Pieteikta reģistrācijai 2016.g.
- **Augļi izskatīgi, virskrāsa koši tumšsarkana**
- **Mīkstums kraukšķīgs un sulīgs, garša ļoti laba**
- **Kokā noturīgi, ilgs vākšanas laiks**
- **Koks viegli veidojams, ātrražīgs, ražīgs**
- **Vidēja līdz laba izturība pret kraupi, izturīga pret citām slimībām**
- **Atsevišķi koki ražo pārgadus**
- Rudens – agri ziemas, glabājas vismaz līdz I, II, agrāk vācot, līdz III vai ilgāk
- Vācamī IX 1.pusē, kad labi nokrāsojušies

'Belorusskoje Sladkoje'

- Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)
- Ātrražīga, ļoti ražīga
- Koks samērā spēcīga auguma, vainags viegli veidojams
- Rudens –agra ziemas, glabājot samērā ilgi nezūd garša
- Augļi lieli, vidēji stingri
- Saldi bez skābuma un jūtama aromāta
- Pēc novērojumiem Pūrē, pilnražā obligāta ir augļ aizmetņu normēšana
- Patiks tiem, kam garšo 'Kovaļenkovskoje'

'Diyament'

- Izveidota Baltkrievijā
- Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)
- Vēla ziemas
- Samērā maza auguma, ražo uz rievainiem
- Āboli lieli, izlīdzināti, ar ļoti labu garšu
- Pirmajos gados ražas kāpums lēns
- Virskrāsa var būt brūngana
- Latvijā virskrāsa ir intensīvāka nekā Baltkrievijā, kur tās var vispār nebūt
- Iespējams, labāk audzēt uz vidēja auguma potcelmiem

'Syabrina'

- Izveidota Baltkrievijā
- Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)
- Visātrražīgākā un ražīgākā no Baltkrievijas šķirnēm
- Koks ļoti viegli veidojams
- Augļi ļoti izskatīgi, palieli, koši sarkani, gludi un izlīdzināti
- Agra ziemas
- Garša saldiskāba - laba, bet ne izcila.
- Tomēr vērts pārbaudīt plašāk, jo citos augšanas apstākļos, kā Baltkrievijā, augļi var būt gardāki.

'Imant'

- Izveidota Baltkrievijā
- Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)
- Vēla ziemas
- Augļi lieli, tumši sarkani, koniski, ļoti stingri
- Kvalitāte stipri svārstās atkarībā no gada un dārza vietas, var būt sīksti un negaršīgi, vataini
- Koks veido izteikti stāvu vainagu
- Pirmajos gados vidēji ražīgs
- Atsevišķi koki ražo krasi periodiski
- Ieteicams sākumā iestādīt 2-3 kokus izmēģināšanai

Pārējās Baltkrievijas šķirnes

- **‘Pamjati Kovalenko’** - Ziemas, kraupja izturīga (Vf), labi vērtēta Igaunijā (mums vēl neražo)
- **‘Nadzeiny’** - Vēla ziemas, vērtēta Pūrē, kur zaļi krāsotajiem augļiem bija labs noiets
- **‘Pospekh’** – kraupja izturīga (Vf), ļoti maza auguma, uz punduriem nevar audzēt
- **‘Zorka’** – kraupja izturīga (Vf), līdzīga ‘Antejam’, bet augļiem zemāka kvalitāte
- **‘Belana’** – kraupja izturīga (Vf), ražīga, Latvijai pārāk vēla
- **‘Elena’** - agra vasaras, «sabojāts Cukuriņš»

Pamyat Kovalenko

Nadzeiny

'Topaz'

- Čehijas šķirne
- Kraupja izturīga (gēns Vf jeb Rvi6)
- Eiropā visplašāk audzētā slimībizturīgā ābele
- Ziemas – vēla ziemas
- Augļi izskatīgi, stingri, garšīgi
- Mīksta koksne, daudzās vietās vērtēta kā vēža ieņēmīga
- Vainags pastāvs, sabiezināts
- Pietiekami ziemcietīga Baltkrievijā, Latvijā datu pietrūkst

Jaunās Igaunijas šķirnes

- Izveidotas sadarbībā ar Latvijas Dārzkopības institūtu
- **Kraupja izturīgas (gēns Vf jeb Rvi6)**
- Maz pārbaudītas

‘KELIN’

- koša, stingra ‘Tiina’, kas ziemā glabājas; ražīga, augļi palieli

‘VIRVE’

- rudens, ļoti garšīga; ražīga, augļi palieli

Paldies par uzmanību!